

Koldingbogen

ÅRSTAL: 2013

FORFATTER: Poul Verner Dahl

TITEL: 60 år med cykler i Kolding

KORT RESUME: Cykelforretningen P-Dahl Cykler blev grundlagt som Cykelgården i maj 1953 af Sigrid og Poul Dahl. P-Dahl Cykler er i dag en del af en landsdækkende cykelkæde. Indehaveren, Poul Verner Dahl fortæller sin historie om den lokale familievirksomhed.

60 år med cykler i Kolding

Poul Verner Dahl

Cykelforretningen P-Dahl Cykler blev grundlagt som Cykelgården i maj 1953 af den nuværende indehaver Poul Verner Dahls forældre, Sigrid og Poul Dahl. Forretningen startede i det små i en baggård til Hospitalsgade, hvor der var værksted og en lille udstilling. P-Dahl Cykler har fulgt med udviklingen inden for blandt andet el-cykler og internethandel og er i dag en del af en landsdækkende cykelkæde. Indehaveren, Poul Verner Dahl fortæller sin historie om den lokale familievirksomhed.

Cykelgårdens port i Hospitalsgade.

P-Dahl Cykler, som cykelforretningen i Hospitalsgade 23-25 hedder, har ikke altid heddet sådan. For 60 år siden, da mine forældre Sigrid og Poul Dahl flyttede fra Taps, som ligger ca. 20 km syd for Kolding, startede butikken med at hedde Cykelgården. Navnet hængte i den grad ved, for når min far tog telefonen, så hed den Cykelgården. Dette blev han ved med helt indtil han gik bort, også efter vi havde omdøbt forretningen til P-Dahl Cykler.

Poul Dahl, grundlæggeren af Cykelgården, sidenhen P-Dahl Cykler.

Jeg husker, at mine forældre købte husene 23 og 25 af en læge ved navn Ørkild. Det var oprindeligt Ørkilds plan at lave et museum i de gamle lokaler i gården, men noget kom i vejen, og så blev den solgt til mine forældre.

Værksted og forretning i baggården

Det hele startede i baggården, hvor der blev indrettet et værksted og en meget lille udstilling af brugte

cykler og knallerter. I starten var det en svær tid for mine forældre. Der var ikke mange penge i cykler, og der var lidt langt mellem kunderne, men de klarede det på bedste vis. Min mor havde fået arbejde på ColdStores, som dengang lå på havnen, så hun var meget tidlig oppe om morgenen, og sørgede for, at der blev tændt op i kakkellovnen. Ja, det var eneste varmekilde vi havde, og der var kun lidt varme i huset til, at isen kunne tømme op på de tilfrosne vinduer, inden familien kom op.

I huset ud til gaden boede der to familier foruden os. Haurits hed den ene familie, men som behovet for mere plads trængte sig på, blev de opsagt, og der blev indrettet butik ud til gaden. Senere fik vi også lagt lejemålet ved siden af vores til, så vi også privat fik mere plads.

Jeg var omkring fem år, da vi flyttede til Kolding, og jeg husker, at vi altid havde gang i en eller andet ombygning eller tilpasning af lokalerne. Årene gik, og da jeg var 13 år, sagde min far til mig, at nu skulle jeg til at hjælpe i værkstedet efter skoletid og ikke bare rende rundt og sparke til en bold. Det var både spændende, men også hårdt pludseligt at få berøvet sin fritid. Nu var det slut med at være sammen med kammeraterne, som stadig rendte rundt og spillede bold og løb på rulleskøjter, men det var selvfølgelig også interessant at få opgaver og blive en del af forretningen. Og så kom der jo også lidt lomme penge på kontoen.

Baggården i Hospitalsgade, hvor der blev indrettet værksted og udstilling.

Gamle cykler bliver som nye

Jeg husker, at vi lavede gamle cykler om til næsten nye. Dengang var tiden ikke så kostbar som nu. Vi købte gamle cykler op og skilte dem totalt ad, fjernede gammel maling fra fælge, skærme, stel og hvad der ellers kunne renses helt ned, blev rensed. Derefter blev delene slebet, lakeret og samlet igen. Til at skrabe malingen af med brugte vi gamle savklinger, og senere fik vi et svejseanlæg, og vi kunne så brænde malingen af. Det var lidt hurtigere, men den gik nok ikke i dag. Der var ingen udluftning, og

om vinteren kunne der godt være en tæt atmosfære i værkstedet, når både kakkellovnen osede lidt og malingfjernelse var en daglig begivenhed.

I metalsløjde fik jeg lov til at lave et staferings-apparat, da vores gamle ikke duede mere. Min lærer, Weldgård, syntes det var et spændende projekt, så det gik der en del tid med. Dette apparat var beregnet til at male striber på stellet, skærmene samt på de lakerede fælge, hvilket var almindeligt dengang. Apparatet var et hult messinghylster med et lille hjul, og var på størrelse med en en-øre. Når hjulet blev kørt langs med røret trak det en stribe maling, som pyntede lidt på et ellers lidt kedeligt sort stel. Jeg husker også en anden finesse som vi brugte, når vi havde håndmalet stellet. Mens lakken var våd, brugte vi vores ilt- og gas-apparat til at lave flammer på stellet. Det gjorde vi ved at skrue ned for ilten og lade apparatet sode lidt på lakken forskellige steder. Ligesom striberne var det også moderne på det tidspunkt.

Service for de svagtseende

Som omtalt, havde vi kun kakkellovne, og om vinteren kunne der godt gå det meste af formiddagen, inden vinduerne var fri for de nogle gange op til 2 cm is, som nattens frost havde skabt. Det var min mor, som stod op klokken 5 om morgenen for at fyre op, og jeg ved også, at vi engang imellem brugte nogle gamle cykeldæk til at starte kakkellovnen op. Jeg tror ikke vores naboer var så glade for den ide. Det kunne være en sort omgang røg og dæksod, der kom op af skorstenen, så ud over at lugte, så svine-

de det, specielt hvis der skete en mindre eksplosion i ovnen, hvis der ikke kom luft nok til. Det sendte en pæn sky og affaldsstoffer ud, og særlig slemt blev det, når naboen samtidig havde nyvasket tøj på tørresnoeren. Men som sagt var midlerne ikke så store dengang. Derfor tyede man til de billige løsninger, indtil der igen var penge til brændsel. Jeg jokede lidt med det, når mine venner spurgte om, hvorfor vi gjorde det. Jeg sagde, at det var en service overfor de svagtseende, så kunne de lugte sig frem til cykelforretningen.

Lange arbejdsdage

Vi havde aftaler med de to produkthandlere Grau og Schrøder, som dengang lå i Låsbygade, som var sidegaden til os, om at vi måtte klippe gearnavene af de gamle, eller skadede cykler, som var blevet indleveret som gammelt jern. Alt hvad der kunne

En ny levering af cykler står klar til at blive pakket ud i baggården, 1976.

bruges, blev hentet hjem til værkstedet, og blev renoveret til brug til vores hjemmelavede cykler, som senere blev solgt. Jeg har set nogle af disse cykler op til 25 år efter, vi standsede med at lave disse, og de var faktisk stadig funktionelle og rimelig pæne. Så det var også godt håndværk, vi lavede dengang.

Det var godt, at Schrøder ikke vidste, at det var mig, der knuste nogle af hans små vinduer i den gamle lagerbygning. Som knægt lavede vi slangebøsser, og en af hans gamle lagerbygninger lå ned til engen, hvor vores forretning også ligger, så det var en sport at se, om vi knægte kunne ramme de øverste vinduer i laden med vores bøsser, som vi havde lavet af slanger og kugler, som vi fandt mellem affaldet i cykelværkstedet. Havde han vidst det, så havde vi nok ikke fået det gode samarbejde. Som årene gik, blev der mere og mere at se til i butik og værksted, og det var ikke ualmindeligt, at klokken blev midnat, inden det var fyraften.

På et tidspunkt blev min kone Mary Anne også en del af personalet, og det hjalp på arbejdspresset, men stadig var der mange aftener, hvor det blev meget sent, inden det var fyraften. Vores små piger Anette og Charlotte blev passet af farmor, så vi var jo ikke så langt fra dem, og de hyggede sig hos bedsteforældrene. Det var et par sovende piger, der blev løftet ud i bilen, når dagens arbejde var endt.

Ombygning og udvidelse af forretningen

I 1991 døde min gamle far efter meget kort indlæggelse, som den sidste af mine forældre. Nu var der

Cykelforretningen set fra Hospitalsgade med indgangen til gården, 1980.

Poul Verner Dahl og Mary Anne foran cykelforretningen, mens forhusene nedbrydes for at gøre plads til en ny, moderne butik. 1991. Foto: P. Thastum.

åbnet den mulighed for at udvide, som længe havde været et ønske. Jeg lavede en aftale med min storebror om hans del af arven, så Mary og jeg fortsatte med forretningen, og han fortsatte i søværnet.

Vi begyndte at nedbryde begge forhusene nr. 23-25 for at bygge en ny, moderne sammenhængende butik i to etager. Vi valgte, sammen med entreprenør Adsbøll, at bygge i vintermånederne for, at det ikke skulle gå alt for meget ud over omsætningen. Det lykkedes faktisk at holde omsætningen, mens byggeriet stod på.

Det var dengang en satsning for os, om det kunne bære, så vi havde indrettet førstesalen således, at den kunne benyttes som bolig for os, hvis det blev nødvendigt at sælge vores hus. Heldigvis blev det dog ikke nødvendigt, og vores nye og moderne butik blev en sådan succes, at vi snart måtte have mere personale. Vi har udlært en del mekanikere siden, og vi er i dag fem personer i butik og værksted, deriblandt vores ældste datter Anette, som står for butikken. Hun har nu været i forretningen i godt tyve år.

5 år efter vi indviede den nye butik, havde vi mod på næste etape, nemlig at nedbryde den bagerste del af bygningerne, hvor vi havde værksted og lager. Også dette blev et vinterprojekt. Der blev indrettet et midlertidig værksted i gården, og det fungerede også tilfredsstillende, så vi ikke skulle sende vores kunder andre steder hen.

Foråret kom, og vi kunne præsentere en flot ny værkstedsbygning med højt til loftet, og 4 arbejdspladser samt lager til 200 cykler. Det var en fornøjelse at arbejde under sådanne forhold. Specielt når man tænker på min første tid i faget, hvor man nogle gange kunne få forfrysninger i hænderne, når en cykel skulle lappes. Dengang var der is på dæk og fælge, da værkstedet ikke altid var varmt nok til, at det kunne nå at tø dem op.

I dag træder klimaanelægget til, når det er for varmt, og varmeblæserne holder temperaturen oppe om vinteren. Samtidig fik vi monteret lufthejs, så personalet ikke skulle løfte cyklerne op i krogene. Alt i alt en kæmpe forandring, men nok noget som kun jeg tænker over, og godt for det, man skal jo følge udviklingen.

Nu er ombygningerne for denne gang afsluttet, og der forestår bare vedligeholdelse af bygningerne. Vi har ikke fortrudt vores investering på noget tidspunkt. Vi har en stor og trofast kundegruppe, som har fulgt os gennem årene, og deres børn ser vi også senere komme med deres børn.

Forretningen tilpasses udviklingen

Tiderne forandrer sig hastigt inden for cykelbranchen. Der kommer blandt andet nye cykeltyper. I gamle dage var en cykel sort eller grøn, sadlen blev sat op eller ned, og så passede den. Sådan foregår det ikke i dag. Nu findes der alle mulige størrelser og typer, sådan at vi kan finde og tilpasse 100% efter kundens behov. Der er forskel på vinkler, geartyper

og der er stor forskel på kvalitet. Den store kunst er, at vi sammen finder den cykel/type, som kunden bliver mest glad og tilfreds med, og en tilfreds kunde er den bedste ambassadør for forretningen.

De sidste 11 år har vi været en del af Mosquito-kæden, som har butikker over det meste af landet. Vi har gode aftaler med samhandelspartnere, samt vi får produceret egne cykler direkte på fabrik. Derved undgår vi mellemhandleren, og kan derfor sælge kvalitetscykler til lavere priser. Vi er selvstændige butikker, som har et fælles sekretariat og indkøb og vi mener, at det er nødvendigt at være med i en kæde for at kunne matche de mange udfordringer, som tiden kræver.

En del af vores Mosquito-kæde er internethandel. Vi har en fælles hjemmeside, hvor kunderne kan bestille cykler og reservedele. Cyklerne bliver så sendt til den butik, som kunden ønsker, skal stå for udleveringen. Butikken gør cyklen klar og kontakter kunden, når den er klar til afhentning. Hvis kunden ikke selv vil afhente, kan den blive bragt til døren for et mindre beløb. Alt sammen en del af udviklingen i samfundet. Man kan sidde i fred og ro derhjemme og finde den cykel, som man ønsker og stadig få den klargjort hos en lokal forhandler - og stadig med fuld service og garanti.

Den største udvikling indenfor cykelfaget i mange år er el-cykler. Det er den cykeltype, der er mest fremgang i. Udviklingen er også gået på mere smarte cykler, batterierne er blevet meget lettere, motorer-

Cykeludstilling inde i butikken, hvor cykelhjelmene nu har fået en fremtrædende placering.

ne er blevet mere stille, ja næsten lydløse. Kolding er som skabt til el-cykler, da vi har mange bakker og her er det en stor hjælp med el, for at kunne bestige disse. Samtidig giver det mange mennesker mulighed for at komme ud i naturen, som man ville have svært ved på en almindelig cykel. En el-cykel bruges af mange som bil nr. to, og har man 10-20 km på arbejde, kan det nemt gøres på en el-cykel. Samtidig bestemmer man selv, hvor meget hjælp man ønsker, og man får dagens motion samtidig.

Fremtiden ser derfor lovende ud for cykelbranchen. Blot man tilpasser sig og det har vi gjort her hos P-Dahl cykler. Det er en spændende udvikling, som forretningen har gennemgået i de 60 år, der er gået siden mine forældre kom til Kolding i 1953. Måske ligger P-Dahl cykler stadig på adressen om 60 år, men hvordan cyklerne ser ud til den tid, kan kun fantasien sætte grænser for.

Poul Verner Dahl i cykelværkstedet, 1988.

Foto: P. Thastum.